

NGA MANAAKI A TE ARAWA I NGA MANUHIRI TUARANGI.

Na A. T. Ngata, M.A., M.P.

E HARA inaianei i whakawahia ai nga marae o Te Arawa hei marae manaakitanga i nga ope tuarangi e haere ana mai ki enei motu. He ope Kingi te ope, he ope Piriniha te ope, he tohunga ranei, he Kawanatanga ranei, he toa ranei no nga pakanga, he apiha ranei no nga ope manua o tawhiti, ka turia e Te Arawa ona marae, ka manaakitia te paerangi ki nga manaaki rangatira a te iwi Maori. He wa i awhinatia ratou e era atu iwi o te motu, he wa takitahi nei i ara; he wa ko ia anake ano ki runga ki ona marae tu ai, takahi ai, korero ai, pukana ai. Ka huri nga ope ka waiho iho nga mihi ki a Te Arawa, mo te iwi Maori katoa, ka whiwhi tahi era atu waka i te ingoa pai.

E rua nga ope nunui i whakamanuhiritia e Te Arawa ki te Papaionuru, i Ohinemutu i tenei marama ka taha nei, ko te ope o nga Apiha o nga manua o Marikena, ko te ropu o nga kai-whakahaere o nga nupepa nunui o te Emepaea. Na te rau o te poi i nga ringa o nga wahine ataahua, na te taparahi, na te peruperu, na te roo marae o o tatau tipuna, na enei i whakaea te taha ki te iwi Maori katoa. Na Te Arawa nga mahi, ka uru noa atu tatau e pae atu nei. Mo Te Arawa nga mihi, tau rawa iho boki ki a tatau. Na reira kia nui a tatau whakamihhi ki o tatau whanaunga.

Kei te taha o Te Arawa ko ona moana whakapaipai, ko nga wai ariki. E whitu ano nga baora e rere mai ai te tereina i Akarana ka tae mai ki Rotorua, e takoto ana nga moana nei, e hu ana nga wai ra, e tu ana ana a Te Arawa i ona marae. Otira, na te tangata tuhi korero ki nga nupepa o Amerika, i haere mai i te taha o te ope o nga manua, nana i whakamahara ki nga pakeha o Akarana, kei o ratau taha tonu nga mea tino whakamiharo o enei moutere, nga mea tino rongonui ki te ao, nga waiariki, nga moana, te iwi Maori poka ke te ahua i era atu iwi Maori o te ao. Na, kei te titiro hou te iwi pakeha i tenei wa ki Rotorua, i te kupu a taua Marikena ra, na te noho tahi o Rotorua, o te iwi tawhito nona te papatipu, i tino pai rawa ai.

E koro Taupepoki, kia ora teni koe, koutou ko o tamariki, ko o mokopuna, na koutou na i whakanui tatau i te aroaro o nga iwi nunui o te ao. Tera ra e whaihua enei manaaki a koutou. He ahahoki a te pakeha manaaki, kei tona ahua ano. Ko au ia he mahana rawa, whaia ka haria atu ki runga tonu i ona waka tipua takatu ai, tera ra e ngoto ki te manawa, hei manakana i roto i nga tau. Kei te Marikena e whakahaere ana o tatau whanaunga i Hawaii, i Hamoa. Ma te ope nupepa ra e panui ki te ao te tu rangatira o teiwi Maori ahakoa nou anake taua taha ra; te whakamiharo o te rarapa o te poi ahakoa na au mokopuna anake ia i whiu; te wana o te haka, ahakoa ko au tamariki anake i takahi. Kapai, kia mohio ai o tatau hoa pakeha i konei tata nei, kei te kitea mai ano te iwi Maori e tawhiti.